

תוכן הגיליון

פסח - אהבה - מצות	עמוד א'
לחיות את הפרשה	עמוד א'
ליקוטים	עמוד ב'-ד'
סוגיות במחשבה	עמוד ה'-ז'
שולחן ערוך עם ביאור בלבי משכן אבנה	עמוד ח'

שיעורי עץ חיים יופיע שוב בחודש אייר

שיעורי עץ חיים בעבודה יופיע שוב בחודש אייר

בלבוי משכן אבנה

פסח ♦ תשפ"ו ♦ #443

שיעורים בקול הלשון

בלבניפדיה מחשבה "הננה לפסח שולחן ערוך",
#42470327
בלבניפדיה עבודת ה' "מנת ערוב-ערב רב",
#42295649

בלבניפדיה עבודת ה' יתקיים אי"ה כל יום ה' רח"ה הרב בלוי 33 י-ם 20:30	בלבניפדיה מחשבה יתקיים אי"ה כל יום ד' רח"ה קדמון 4 חולון 20:30
--	---

צורת אדם

שיעור הבא
יא' אייר
נושא: אוזן-אליה

פסח - אהבה - מצות

אוהבי, כנודע. והיפך גילוי אהבה בפסח נגלה השנאה והקנאה נמי, כמ"ש בתוס' [נדה כא ד"ה וירא], וז"ל, אמרו בפרקי ר"א, עוג מצאו לאברהם שהיה עומד לתקן עוגות של פסח וע"ש זה נקרא עוג, ומיתי ליה משום דמחזי ליה כלישנא בישא, דאמר עוג בליביה, אלך ואומר לאברהם [שמהותו אהבה, וכנגד חג המצות, שהוא חג האהבה כנ"ל] וילחם וימות ואשא את שרי אשתו, עכ"ל. וזה לעומת זה, עוגות דתיקון אהבה עוגות של אברהם ובפרט ושל לוט, עוגות דקלקול, של עוג, עוגות של שנאה וקנאה, ויתר על כן המצות נקראות מיכלא דמהימנותא, בחינת אברהם, ראש לכל המאמינים, שנאמר בו "ויאמן", ונגלה כח זה במצות, והיפוכו עוג, ר"ת עובד גילולים, היפך האמונה, וזהו עוגות מצות של עוג, בקלקול.

וכתיב [שה"ש ז, ז] מה יפת ומה נעמת "אהבה בתענוגים", וזו מדרגת חג המצות, אהבה בתענוגים, אולם אין זה שלמות מדרגת חג המצות, אלא כמ"ש במגיד דבריו ליעקב [אות קיז] וז"ל, פסח לשון דילוג, שמדלג עולם התענוג ובא לשם הוי"ה כמו שהיה בעת יציאת מצרים, עכ"ל עי"ש, וזהו אכילת מצה, בלי טעם, קמח ומים, אכילה בלי תענוג, ודו"ק.

פעם ראשונה שמצינו בתורה לשון מצות כתוב אצל לוט [בראשית י"ט, א] ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט יושב בשער סדום וירא לוט וגו', הנה נא אדני סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם ויאמרו לא כי ברחוב נלין, ויפצר בם מאד ויסרו אליו ויבאו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו. וזהו השורש לכל דכפין ייתי ויכול כמ"ש בליל פסח. וכתב בהעמק דבר שם וז"ל, ויסורו אליו- האי "אליו" מיותר ויסורו אל ביתו מיבעי כלשון הבקשה, אלא משום שמתחלה הראו לו פנים של זעף, ע"כ אחר שהפציר הרבה וגם באמת היו מוכרחים להתקרב אליו ע"כ "ויסורו אליו", נתפייסו עמו "בפנים של אהבה", ואח"כ ויבאו אל ביתו. ומצות אפה- פרש"י פסח היה, עכ"ל.

ונמצא שמתוך שנתפייסו עמו "בפנים של אהבה" אפה להם מצות. ודבק לוט במדת הכנסת אורחים של אברהם, שבו נאמר [שם, י"א, ו] לושי ועשי עוגות, ואמרו [ב"ר מח, יב] הדא אמרה ערב פסח היה.

וכתב הטור [או"ח תיז] וז"ל, פסח כנגד אברהם, דכתיב לושי ועשי עוגות, ופסח היה, עכ"ל. שורש אלו העוגות נגלה כנ"ל בפנים של אהבה, שזהו מדתו של אברהם- אהבה, אברהם

לחיות את הפרשה

וְאֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת לֵב פְּרַעֲיָה (שמות ז, ג)

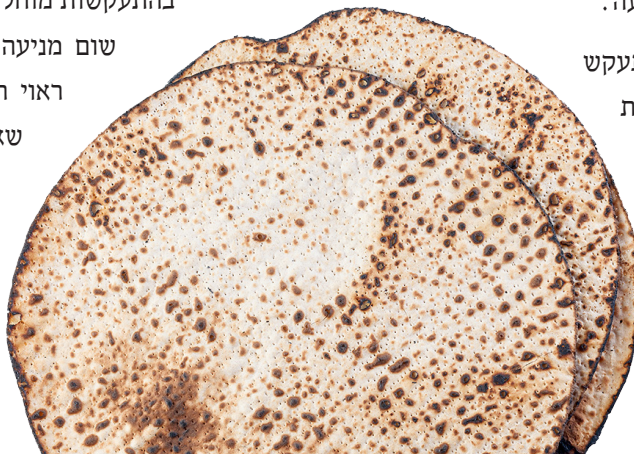
למעשה

על כל על כל אחד ואחד להכיר את הכח בחזק שבנפשו, ולהתעקש להוציאו מהכח לפועל, בשום שכל והדרגה, אולם בהתעקשות מוחלטת של יהי מה, ולא יעמוד בפניו שום מניעה ועכוב. אולם עקשות חזקה זו ראוי רק בכח החזק בנפשו, ולא בכל שאר כוחות נפשו. כי כאשר האדם משתמש בכח העקשות בכל עניניו נעשה אצלו טבע שני להיות עיקש, וכבר אמרו חז"ל לעולם יהא אדם רך כקנה.

רק העקשן יצליח

אמרו רבותינו, פרעה אותיות - הערף, בבחינת 'עם קשה עורף'. אולם אצל פרעה קשיות זו לא נעצרה בעורף, אלא אף לבבו נעשה קשה, כמ"ש 'ואני אקשה את לב פרעה'.

עקשות דקדושה ענינה להתעקש לעשות את רצון קונו. עקשות דקלקול זו עקשות לעשות את רצון עצמו.

"גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם"

כתר דטומאה, ולכך עדיין לא נתגלה לו כתר דקדושה. רק במכת בכורות, נתגלה כתר דקדושה, ובטל כתר דטומאה, פרעה, ואז גם הוא הכיר בכך. (ספר קול דממה דקה)

וזו נאמר לאחר מכת חשך, לפני מכת בכורות. הענין. משה בחינת גואל, בחינת כתר. ועכשיו לאחר מכת חשך, כנגד ספ' חכמה, נשאר רק כתר. ולכך, כולם הכירו בכתר דקדושה, כי בטל להם כל המחיצות. חוץ מפרעה, שהוא

יציאת מצרים

אלא הפניה היא לבורא עולם בכבודו ובעצמו! אם אדם לא חוסם את ההתגלות, הרי שזוהי ההתגלות של ליל התקדש החג.

והנה, כל זמן שיש 'אני', הרי ששייך נפרדות בין אדם לחבירו. ישנם מלאכים מיימינים וישנם מלאכים משמאילים, כמבואר בדברי חז"ל. אבל כאשר ישנה התגלות של "לא ע"י מלאך, לא ע"י שרף ולא ע"י שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו" - כאן טמון ה"רזא דאחד"!

כאשר אדם מסתכל על חבירו מצד דעותיו, הרי ש"כשם שפרצופיהם שונים, כך דעותיהם שונות". אבל כאשר האדם מסתכל עמוק פנימה לנפש הישראל, הוא רואה שם את בורא-עולם, את הקב"ה בכבודו בעצמו, את ההשראה האלוקית שקיימת בכל יחידה ליחידך דנפש ישראל, ומצד כך - ישנו מבט של אחדות לאחד את כל הנפשות. האחדות בנפשות דכנסת ישראל, היא מצד ההתגלות שהיתה בליל התקדש החג, הגילוי של הבורא ית' בנשמתם של ישראל. זהו השורש של "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שיש כאן את הבכח לאחד את כל הכנסת ישראל. ההתגלות בנפש היא הגאולה העתידה ששורשה בליל התקדש החג.

והרי שבלייל התקדש החג מוטלת עלינו עבודה נוספת. מלבד העבודה הידועה, שהיא ההתקשרות ליציאה שעברה, יש עבודה לשורש דגילוי של היציאה דלעתיד, וצריך להכיר מהי הגאולה ולהתחבר לשורש הגאולה בפנימיות.

כח הגאולה דלעתיד, הוא הכח לצאת מהאני. כל זמן שיש אני, ש"אנכי עומד בין ה' ובניכסם", כל זמן שה"אנכי" - הדעת - קיימת, הרי ש"דעותיהם שונות", ומצד כך לעולם לא תתגלה אחדות פשוטה.

רק מצד הבחינה של "א-ל דעות" (כלשון הרמב"ם), מצד דעת עליון, דעת הנעלם - מצד כך יכולה להיות השתוות בדעות, כיון שאין זו דעת דידיה, אלא היא "מדעת קונו" (כלשון חז"ל).

גאולת מצרים, אף שהיתה גאולת הדעת, אבל היתה זו גאולת הדעת הפרטית של כל נפש ונפש, ומצד כך עדיין דעותיהם שונים.

וידועים דברי חז"ל (הובאו ברש"י שמות ב, יד) עה"פ "ויירא משה" - "דאג על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר: מעתה שמא אינם ראויין להגאל". הרי שיש את הנקודה של הנפרדות. ואף שבסופו של דבר נגאלו, אבל "וערב רב

שבת יש בה ב' בחינות: (א) זכר למעשה בראשית. (ב) זכר ליציאת מצרים.

והנה כתבו בספה"ק, שיש ב' בחינות של ראשית: כתר, וחכמה.

והנה בתחילת מעשה בראשית כתיב, "בראשית". ובתרגום: "בחוכמתא", בחינת חכמה. א"כ בריאת העולם הוא בחינת ראשית דחכמה.

אולם יציאת מצרים, הוא בחינת ראשית דכתר, שנגלה בו הקב"ה, ובטל בכור דקליפה, שהוא חכמת מצרים - והוא ע"י גילוי הכתר.

וכנגד כך בשבת יש ב' בחינות. ראשית דחכמה, וראשית דכתר. ומצד ראשית דכתר, אמרו 'כל המענג את השבת זוכה לנחלה בלי מצרים', בלי מיצרי החכמה. (ספר קול דממה דקה)

בגאולת מצרים כתיב (הגש"פ) 'לא ע"י מלאך, ולא ע"י שרף, ולא ע"י שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו'.

לעומת זאת בגאולה העתידה, יהיה בבחינת "למעני למעני אעשה". כלומר, "בעצמו", ללא "בכבודו". כבודו - היא הנקודת החיצונית של העצמיות, ובגאולה העתידה לא יהיה גילוי של החיצוניות, של הכבוד, אלא גילוי של הפנימיות, של העצמיות.

והענין, שהרי כתיב "כל הנקרא בשמי, לכבודי בראתיו" וגו'. (ישעיה מג, ז) ולאחר שיתגלה תכלית הבריאה, "לכבודו", כבודו ית"ש, אזי יתגלה שיש תכלית נעלה מזו, והיא - גילוי עצמותו ית"ש: דבקות בעצמותו. (ספר בלבבי משכן אבנה, ח"ה)

מהו סוד האחדות של הגאולה העתידה, שהוא נעוץ ביציאת מצרים של העבר?

על גאולת מצרים אומרים אנו בהגדה: "ויוציאנו ה' ממצרים, לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו". פשוט וברור הדבר, שכל דבר הוא בבחינה של עולם, בחינה של זמן ובחינה של נפש, כידוע. מהי ההתגלות דגאולת מצרים בנפש בבחינה זו של "לא ע"י מלאך, לא ע"י שרף ולא ע"י שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו"? בגאולה דנפש מתגלה, שבלייל התקדש החג ישנו גילוי של אלוקות בכל נפש ונפש. "לא ע"י מלאך, לא ע"י שרף ולא ע"י שליח",

מצומצמת מאד. הוא עלול להיתפס לנקודה של קנאות. ועליו לדעת שקנאות היא בסה"כ התלכשות.

אהבת ישראל נאמרה אפילו על הרשע שברשע, אף שאיננו נוהג כשורה. "כנגד ארבעה בני דברה התורה", כשאחד מהם הוא הבן הרשע. הרי, שאף שהוא רשע, מ"מ הוא נקרא "בן", הוא לא נכלל חלילה בכלל העכו"ם. כי מצד "לבלתי ידח ממנו נידח" שנאמר על הגאולה העתידה בעיקר, ישנה התגלות שגם הרשע נכלל בארבעה בני. ואף שבגאולה שעברה "אילו היה שם לא היה נגאל", אבל מצד שלמות הגאולה, הרי שכולם יש להם חלק לעולם הבא.

(ספר בלבבי משכן אבנה, ח"ו)

עלה עמם", שהוא סוד הפירוד. ערב רב הם בחינת דעת [כמש"כ האר"ז"ל שערב רב הוא בגימטריא דעת]. הרי שגם לאחר גאולת מצרים, עדיין קיימת בעם ישראל בחינה דפירודא בתוך הדעת, כי מתגלה רק הדעת התחתונה. אבל שורש הגאולה העתידה הוא ביטול הדעת והתגלות דעת בוראו - "יש בו מדעת קונו". ההתגלות של הכורא מולידה דעת. "ויטו שכם אחד לעבדך", "ומלאה הארץ דעה את ה'". כאשר ישנה התגלות של "דעת קונו", מתגלה אחדות בתוך הכנסת ישראל.

והרי, שעבודת היום מתפרשת בתרתי: מחד, יציאת ההרגשים מן המיצר, לקבל חיות דקדושה. אבל עדיין אפשר שתהיה לאדם חיות דקדושה, אך הסתכלותו

כחצות הלילה

נעשתה דוקא "כחצות לילה". סיבת הדבר: לבטל את בחינת חצות, חלק, ולגלות את "אני יוצא בתוך מצרים". לגלות את ה"אני" של הקב"ה שבו ורק בו שייך שלמות. ואז יתגלה מדת "בתוך מצרים", "אני יוצא בתוך מצרים", בתוך המיצרים, שאין מיצר כלל. מיצר ענינו - הגבלה, וממילא אם יש גבול - יש חסר ואין שלמות. ובמכת בכורות נתגלה: שבתוך המיצר, הגבול, החלק, נתגלה שלמותו ית"ש, מדת "כל". נתגלה שהמיצר והחסר אינו אלא בחיצוניות, אולם בפנימיות - יש את הקב"ה, את ה"כל"!!!

סיבת גלות מצרים, מובא בספה"ק שהוא תיקון ק"ל שנה שחטא אדה"ר ופגם במדת היסוד הנקראת "כל". ולכך, תיקון לזה היה תחילה יוסף הצדיק שירד ראשונה למצרים ונתנסה שם במדת היסוד, וסוף גלות מצרים היא כאשר מתגלה מדת "כל" בטהרתה ושלמותה. ולכך, במכת בכורות שנתבטל בחינת "חצות" ונתגלה מדת "כל", ניתקן גלות מצרים ויצאו לחירות.

לגבי מדת היסוד אמרו, "מרעיבו שבע" וכו'. הענין "מרעיבו", הוא בגילוי מדת העצם של מדת היסוד הנקראת "כל". וכיון שמהותה: כל - אינה חסרה כלום. כלומר, "המרעיבו" אינו נובע מרצון להרעיב, אלא מגילוי עצם המידה שלא חסר לה כלום והיא כוללת הכל. והבן. (ספר

בלבבי משכן אבנה, ח"ה)

"כי אשב בחושך הוי"ה אור לי", דיקא. כי כל זמן שיש אור של עוה"ז, אין מקום גילוי לאור של הקב"ה כביכול. ורק כאשר כי "אשב בחושך", שנסתלק אור העוה"ז, אזי "הוי"ה אור לי", כי יש לו מקום לשכון. וזהו הסוד שהקב"ה נגלה במצרים במכת בכורות בחצות לילה דוקא, כי נודע כי נקודת האמצע היא הנקודה החשוכה ביותר (אף שמצד הראות לפני עלות השחר חשך ביותר, זה מצד החיצוניות. אולם מצד הפנימיות, בנקודת האמצע חשך ביותר. וכן הוא בחורבן הבית שאחר אלף שנה ויותר מחורבן הבית שהוא נקודת האמצע של החורבן לערך אזי היה חושך גדול כמש"כ בספה"ק, ומנגד אמרו חז"ל שהדור האחרון דיקא הוא החושך ביותר, ותשובת הדברים, שזה מצד הפנימיות וזה מצד החיצוניות, וד"ל). וכאשר יש את ה"כי אשב בחושך" בשלמות, אזי הוי"ה אור לי דיקא. (ספר קול דממה דקה)

צריך להבין מדוע דוקא נצרך שהקב"ה יצא בחצות לילה בדיוק? "חצות" - לשון חצי, חלק, כלומר כל דבר שאינו שלם. היפך החלק - הוא ענין השלמות הנקרא "כל". יעקב אבינו אמר (בראשית לג, יא) "וכי יש לי כל" - שלמות. שורש הדברים נעוץ בששת ימי בראשית והשבת. בששת ימי בראשית, נברא בכל יום חלק מן הנבראים ונתגלתה מדת "חצות" - חצי, חלק. אולם בשבת, נתגלה מדת "כל" - "ויכולו השמים והארץ" וגו' (בראשית ב, א). "ויכולו" - לשון כילה, גמר, "כל". מדת השלמות "כל".

זהו סוד גאולת מצרים הנשלמת במכת בכורות. המכה

כחצות הלילה אני יוצא בתוך ארץ מצרים

שנקראת אני. ולכך מת כל בכור, כי נגלה הראשית האמיתית שהוא הכתר, וכל ראשית אחר בטל. (ספר קול דממה דקה)

הענין, במכת בכורות התחיל להתגלות בחינת כתר. ותחלה נגלה בחינת מלכות שבכתר, וזה בחינת דוד שבחינתו חצות לילה. ולכך כתיב "אני", בחינת מלכות

אני יוצא בתוך ארץ מצרים

עומק הדבר. יש ע"ס [עשר ספירות] כנודע, והם בחינת

במצרים תחלה היה מכת חשך, ולאחר מכן מכת בכורות.

הארות. וכאשר זוכה האדם להשיג החשך, אזי החשך נעשה פנימי והא"ס מקיף. המשכיל יבין, שבפנימיות כל אור הוא חשך, וכל חשך הוא אור. כי האור הוא מעלים את האמת הפנימית, שהוא חשך.

ולכן במצרים קדם מכת חשך למכת בכורות. מכת בכורות - בחינת גילוי הא"ס, "אני יוצא בתוך ארץ מצרים". וקודם לכן, החשך, בחינת "ישת חשך סתרו", כנ"ל.

ובפנימיות, זו הקבלה לידיעה ובחירה. כי יום בחינת פעולה, בחינת בחירה. משא"כ לילה, חשך, בחינת שינה, בחינת שתיקה, בחינת ידיעה, והבן. (ספר קול דממה דקה)

הארות. ספירה לשון ספיר, הארה. מעל בחינה זו, יש את החשך היסודי, כמ"ש הרמב"ן בריש ספר בראשית. והוא בחינת "ישת חשך סתרו", והוא עליון וקדום למדרגת "ויהי אור". והוא בחינת שתיקה. כלומר יש עשר מאמרות, עשר דיברות, בחינת אמירה, דיבור. מעל בחינה זו, יש בחינת שתיקה, שהיא השתקה של האמירה והדיבור.

וביאור הדברים: כי הע"ס הם לכוש לא"ס. והכלל היסודי הוא, שבכל מעבר מן 'ש' ל'יש', מוכרח 'אין' בינתיים. וכן הכא, במעבר מן הע"ס, עשר הארות, לא"ס, ה'אין' בינתיים הוא בחינת חשך, "ישת חשך סתרו". שהוא הלבוש הדק המעלים את השגת הא"ס, ועל גביו יש את לבוש הספירות,

אני ה'

שולח מיצרים גשמיים שיעוררוהו להשכיל ולהבין שהמיצר האמיתי שיש לו הוא חוסר קרבת ה', חוסר חיות כפשוטו עם הקב"ה!

נמצא, שבכל רגע ורגע מהיום צריך אדם להיות כמו שאמרנו במהלך של "ולואי ויתפלל האדם כל היום כולו".

כל זמן שלא היתה אצל ישראל במצרים הבחינה של "וייאנחו ויזעקו ותעל שוועתם", לא התחיל תהליך הגאולה. רק כשהם הגיעו למצב של "וייאנחו", "ויקוצו", כשכבר לא היה יותר כח להישאר במצב של ה"מיצר", וזעקו מקירות לבם אל הרבש"ע שיגאלם - רק אז הוציאים הקב"ה ממצרים!

כאשר אדם ירגיש שהמיצר האמיתי שהוא נמצא בו, אינו המצרים של עולם החומר, של הגשמיות, אלא שאיננו חש את הקב"ה, ומלבו תבקע הזעקה הנוראה של בקשת הגאולה מ"מצרים", ודאי יתקיים בו גם השלב הבא: "ותעל שוועתם אל האלוקים", ויזכה לגילוי ה' בלבו. (ספר בלבבי משכן

אבנה, ח"ד)

מצרים אינו רק ענין של שעבוד גשמי, ועיקרו השעבוד הרוחני. עד שאין גילוי של "אני ה'" - "אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו" - עדיין קיימת הבחינה של "מצרים". הגאולה לא באה אחרי "דם", לא אחרי "צפרדע" ולא אחרי שאר המכות. רק במכת בכורות יצאו ממצרים, כי אז התגלה בשלמות ה"אני ה'". אבל קודם הגילוי זהו מצב של "מצרים"!

והן הן הדברים בנפש האדם: כל זמן שנפשו של האדם אינה נמצאת במצב של גילוי "אני ה'" בלבו של האדם, כל זמן שאיננו חש את הקב"ה בבחינת "פנים בפנים דיבר ה' עמכם" - הריהו נמצא עדיין ברמה מסוימת של מצרים, ברמה מסוימת של מיצר!

ואם כן, בכל רגע, בכל עת ובכל שעה, מוטלת על האדם מצוה מדאורייתא להתפלל, כי זוהי עת צרה! לא צרה בגשמיות, אלא בעיקר צרה של הנפש, שהנפש רחוקה מקונה!

כשאדם אינו זכאי והוא לא מבין שזהו מיצר, ח"ו הקב"ה

בלבבי שיעור בחול המועד פסח

יום ב' בערב

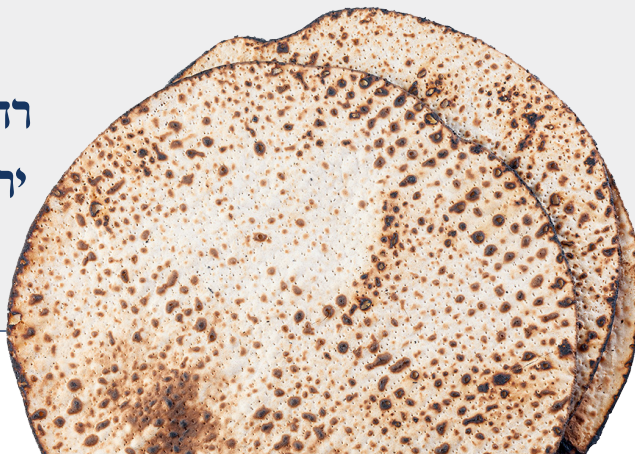
רח' הרב בלוי 33

ירושלים 20:30

בנושא

מכת

שחין

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רֵאה נִתְתִּיךָ אֱלֹהִים לְפָרְעָה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאָךְ. אֵתָה תְּדַבֵּר אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוְךָ וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יְדַבֵּר אֶל פְּרַעְיָה וְשַׁלַּח אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ' (שמות ז, א - ב)

שמעתו מפי (אהרן), ואהרן אחיך ימליצנו ויטעימנו באזני פרעה, עכ"ל.

ולפי"ז זהו תרגום של כבוד ע"י גדול ממנו בשנים, וכבר נתבאר לעיל, שמחד בשנים אהרן גדול ממשה, אולם בנבואה גדול משה מאהרן, ולכן נקרא שאהרן קטן ממשה ומתרגמו, וחלק מצות כבוד היא שהקטן יתרגם את הגדול, וזהו כבוד הגדול.

וכפשוטו, אהרן תרגם כי משה היה כבוד פה, ופשוטו.

אולם בעומק נראה, שנבואה יש בה שני דברים, מראה בנבואה, וכח הדיבור שבה. עיין חת"ס (פסוק ב).

וכפשוטו, כח הדיבור ניתן לאהרן, אולם בעומק אף המראה ניתן לאהרן מכח נבואת משה עצמו, ודו"ק.

ימליצנו ויטעימנו אח"כ. וכמו שהוא גבי פרעה, ככה הוא גבי ישראל דכתיב (לעיל ד טז) 'ודיבר הוא לך אל העם וגו', ר"ל אע"פ שאהרן יהיה לך לפה לדבר עם העם עם כל זה צריך אתה לדבר אל העם בכל שליחות פעם אחת בקיצור כמ"ש לעיל (רא"ם), עכ"ל. ועיין במזרחי פרק ז פסוק ב.

אולם ברמב"ן (יג) כתב וז"ל, ואין כן דעתי וכו', כי אתה תבוא לפני עם אהרן, ושם תצוה את אהרן ולא ישמע פרעה דברייך, ואהרן בשליחותך ישמיענו דברייך, כאשר האלהים מצוה לנביא, והנביא משמיע דבריו ומוכיח בהם, עכ"ל. ועיין גור אריה פרק ז פסוק ב.

ולכו"ע משה דיבר תחלה, וכמ"ש 'אתה תדבר את כל אשר אצו'ך', אלא שנחלקו אם מדבר לא לפני פרעה, או מדבר לפני פרעה בלחש וברמיזה וכדו', וכלשון רש"י, 'אתה תדבר - פעם אחת כל שליחות ושליחות כפי

ולעיל (פרק ד פסוק טו טז) 'ודברת אליו ושממת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והוריתי אתכם את אשר תעשון. ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים'.

וחלק המעשה, חלק נעשה ע"י אהרן וחלק ע"י משה, וחלק ע"י שניהם, וכמ"ש (פרק יא פסוק י) 'ומשה ואהרן עשו את כל המפתים האלה לפני פרעה וגו'.

וכתב רש"י וז"ל, יהיה נביאך - כתרגומו, מתורגמן, וכן כל לשון נבואה אדם המכריז ומשמיע לעם דברי תוכחות, והוא מגזרת (ישעיה נז יט) ניב שפתיים, (משלי י לא) ינוב חכמה, ויכל מהתנבות דשמואל (א' יג). וכתב בשפתי חכמים (שמות יב ג) בביאור דברי רש"י וז"ל, אע"פ שאהרן אחיך יהיה נביאך, מ"מ אתה תדבר פעם אחת בקיצור השליחות לפרעה, כפי ששמעת מפי ה', ואהרן

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן קְחוּ לָכֶם מֵלֶא חֲפְנֵיכֶם פִּיחַ כִּבְשָׁן וּזְרָקוּ מֹשֶׁה הַשְּׂמִימָה לְעֵינֵי פְרַעְיָה, וְהִיָּה לְאַבְקַ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִיָּה עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה לְשַׁחֵן פֶּרַח אֲבַעֲבַעַת

בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות ט, ח)

של הקדושה, אל אחר הסתרס ולא עביד פירין אלא רמשים השורצים בארץ, ויש ק"ב אל יחוד הקדושה, והזרע היורה כחץ אות יו"ד ונעשה יחוד יב"ק. ויש קב בסט"א כשבאין להזדווג יוצא אין, ואז תיכף יתפרדו פועלי און, פיזור לרשעים, ונעשים פיזור אבק, והיה לאבק בכל ארץ מצרים שחין פרח, כמבואר בפע"ח, עכ"ל.

והבן שבידי משה נעשה קמוץ, בחינת גילוי יחוד יב"ק, הכל נתאחד ונתחבר. ולכך נעשה מכה זו ע"י שלשתם, הקב"ה משה ואהרן, שהוא סוד יחוד, בחינת שלשה איש אשה ושכינה, ודו"ק, משה איש, שמים, אהרן נוק', ארץ, קוב"ה מתברם (עיין

מצרים, עכ"ל. ובעומק נתגלה בפיה זה דבר והיפוכו, מחד, כמ"ש רש"י (ט) וז"ל, שהחזיק מלא קומצו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארץ מצרים, עכ"ל. וזהו דבר והיפוכו, מחד הכל "נקמץ" ומצורף יחד בנס, ומאידיך הכל מתפזר לכל מצרים ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, מהלך מ' יום, כמ"ש חז"ל (ירושלמי, פסחים, פ"ה, ה"ה. ושמ"ר, יא, א, ה, ועוד).

ושורש הפכים זו יתבאר ע"פ מש"כ בזהר חי על אתר, וז"ל, הסט"א אין להם חיות כלל אלא בסוד אבק, ואין להם לא הבל ולא נרנח"י, אלא כולם הם אבק, ויונקים מן הקב

ואמרו (תנחומא, בא) עשר מכות הללו, שלש מהם נעשו ע"י אהרן, שלש נעשו ע"י משה, שלש ע"י הקב"ה, ואחת ע"י כלם, מכת שחין, שנאמר מלא חפניכם פיח הכבשן וזרקו משה השמימה והיה לאבק על כל ארץ מצרים. וזה עשה הקב"ה, שפרח והפיח על ארץ מצרים, ונעשה אבק בכל ארץ מצרים.

וכן כתב הרמב"ן (שם, ט, ט) וז"ל, פירוש והיה לאבק, שיהיה האבק אשר יעשה מן הפיח במקומו, נותן שחין על כל ארץ מצרים, ושהלקה את האויר לעשות כן, וזגורת עליון היא, עכ"ל. וכן כתב רש"י (שם, ט, ח) וזרקו משה - הרי ניסים הרבה וכו', ואחד שהלך האבק על כל ארץ

מהר"ל, גבורות ה', פרק לד). משא"כ כאשר יצא מידי משה וזרקו על מצרים נעתק ממדרגת יק"ב, ונעשה "אבק", ושם כולו פיזור, ולכך נתפזר בכל ארץ מצרים. והבן ששורש כל גלות מצרים

ע"י טיפות קרי של אדה"ר כנודע. ובמקום שיעשה ע"י הטפה יחוד ק"ב ויעשה יב"ק כנ"ל, נתפזר. ודו"ק היטב. ולכך ירדו לגלות מצרים בבחינת אבק, כמ"ש בפרי מגדים (א"א, אר"ה, תרפה, ד"ה טעם שובבים) "ואלה"

(שמות ב"י הבאים מצרימה) נוטריקון ואבק לשון הרע, עיי"ש. שזהו אבק לשה"ר שדברו על יוסף. וברית הלשון - לשה"ר, כנגד ברית המעור, פגם טיפה, כנ"ל.

ויחזק ה' את לב פרעה ולא אבה לשלחם (שמות, י, כז)

ועיין הכתב וקבלה (כי תצא, כה, ז) וז"ל, ההבדל בין מאן ובין לא אבה יבמי, כתב רש"פ, לשון אבה יאמר על תכונת הרצון כשהוא בהכרעה שוה לעומת החיוב והסתירה בלתי נוטה לאחד יותר מחבירו (אונוליליג), ולשון מאן יאמר כשהרצון יותר מכריע אל שלילת הדבר מאל קיומו, והוא מלשון אין (פערניינונג). ועיין עוד בדבריו (בא, י, כז) וז"ל, עד הנה אמר לשון מיאון, מאן לשלחם (לעיל, ט) מאין אתה לשלחם (לעיל, ט) עד מתי מאנת (לעיל י). כי בתחלה היה רצון פרעה יותר מכריע אל שלילת השלוה, ולכן אמר לשון מיאון, אמנם כעת אחר שנתווספו מכאוביו בא אל תכונת הרצון בהכרעה שוה לעומת החיוב והשלילה, בלתי נוטה לאחד יותר מלחברו, לכך אמר לשון לא אבה, עכ"ל.

לבו "חלוק" אם לרדוף אם לא לרדוף. והיינו שכל בחירה נצרך ב' צדדים שקולים. וכאשר שקול בוחר מה שבוחר. אולם אצל פרעה מתוך המכות נעשה שקול כנ"ל, אולם הכביד ה' את לבו שלא היה מסוגל לבחור בצד אחד אלא כל כולו היה "לא אבה", ספק שקול בלתי ניתן להכרעה.

חכמה (שמות, ו, כט) וז"ל, פרעה מלך מצרים, ולב מלכים ושרים ביד ה', שמלכים אינם בעלי בחירה, עכ"ל. וכן איתא בעץ הדעת טוב (בשלח). ועיין אברבנאל (שמות, יד, א) וז"ל, וחזקתי את לב פרעה, כי השי"ת לא יסיר הבחירה מבנ"א, אבל יסבב סיבות באופן יתחזק לבו, עכ"ל. ועיין רוח חיים (אבות, פ"ג, מ"ז) וז"ל, אם האדם מרבה ח"ו לפשוע פשע רב, אז יענש עונש גדול מכל העונשים שנוטלים ממנו הבחירה ולא יוכל עוד לשוב כמו פרעה ודוגמתו, עכ"ל. ושורש דבריו ברמב"ן (שמות, ז, ג), עיי"ש (ועיין דרשות מהר"ט, וארא, ד"א). ומעין כך בעקידת יצחק (שער לו, הערה א'). ובביאור ענין זה, עיין פחד יצחק (פסח, מאמר מב). ועיין שם משמואל (בשלח, תרע"ז). ועיין עוד שם (וירא, תרע"ז) משם אביו, וז"ל, שניתן לו חוזק הלב, והוא מתנה טוב מאד, אך פרעה ברוע בחירתו השתמש במתנה לרעה ולקח את חוזק הלב לסרב נגד השי"ת.

הרמב"ם כתב (עיין שמונה פרקים, פ"ה. והלכות תשובה, פ"ו, ה"ג), שהבא להיטמא פותחין לו, וסייעו הקב"ה. ועיין תפארת יונתן (שמות, יד, ג). ועיין מלבי"ם (שמות, ג, ט) וז"ל, אין פירשו ששלל הבחירה שלו, רק שלא הרגיש בצער המכות, ומה שלא הניחם ללכת היה מרוע בחירתו, לא ע"י ה', עכ"ל. ומעין כך איתא בספר העיקרים (מאמר ד, פרק כה). ושורש דבריו ברמב"ם (הלכות תשובה, פ"ו, ה"ג). ועיין ישמח משה (וארא). ועיין משך

וזהו בחינת אבה, אב-ה. אב לשון רצון, והיינו שהרצון א-ב, כלומר שני דברים שקולים כאחד, בבחינת מכדי שקולים הם ויבואו שניהם. ובמכילתא דר"י (בשלח, א, ד"ה וחזקתי) איתא, וחזקתי את לב פרעה, שהיה

ולקחתם אגודות אזוב (שמות, יב, כב)

וכתב הרד"ק (ספר השורשים, אות א, ערך אגד) וז"ל, אגודת אזוב, התר אגודות מוטה (ישעיה, נח, ו), והדומה להם, ענין "אסיפת" הדברים, ו"קשירתם" יחד. ואמרו חז"ל (פרה, פ"א, מ"ט) מצות אזוב, "שלשה" קלחין, ובהם "שלשה" גבעולין. וכן ויהי לאגדה אחת (שמואל, ב, כ, כה, נאמר לגבי שבט בנימין), כלומר "בקבוץ" אחד, ו"הסכמה" אחת. וכן ואגדתו על ארץ יסדה (עמוס, ט,

ו), כלומר "עצתו והסכמתו". ולפי דעתי, כי השלש יסודות (אש - רוח - מים, עיין רד"ק על פסוק זה) אשר על הארץ, קרא אגודה, לפי שהם אגודה אחת, זו על זו על הארץ [ויסוד רביעי, עפר, הוא מ"ש (שבת, צב, ע"א) שכלי אוגדן, כי עפר בחינת מאני, כלי, כנודע. ועיין רע"ב (שמות, שם) שלכך כתיב ואגודתו על "ארץ", כי הוא נפרד, רביעי, עיי"ש. ולהלן יבואר שיש משקוף ושתי

מזוזות, כנגד ג' חלקי האגודה. אולם אמרו במכילתא, שהם ד', כי נתנו גם על הסף. והבן, שסף כנגד יסוד העפר, ודו"ק. וזהו א-ג-ד, בשורש אחד, ואוגד או ג' או ד', והבן. ולהלן יבואר שיטת מ"ד שיש אגד בשנים, וכן אגודה בחמש, כמ"ש באבות שהם אגודת ה' אצבעות היד. ובאמת עיקר אגודה בג', והכח האוגדם הוא הרביעי, ויבואר להלן אי"ה]. לפיכך

אמר, ואגדתו על ארץ יסדה, עכ"ל. והבן שיש אגד מכח "קשירה", וזהו חיבור חיצוני. ויש אגד ע"י הסכמה אחת, וזהו חיבור פנימי. וזה נגלה בשבט בנימין, כי איגוד כנ"א אין שייך בו קשירה, אלא קיבוץ, וקיבוץ ללא הסכמה אינו נקרא אגודה.

ושורש האגודה בין בני אדם, הוא באבות, אברהם יצחק ויעקב, וכמ"ש בצרור המור (שמות, שם) וז"ל, אגודת אזוב הם שלשה, רמז לאברהם יצחק ויעקב, שהם משולשים בזכותם, ובזכותם נברא העולם, דכתיב ואגודתו על ארץ יסדה, ובזכותם יצאו בני ממצרים, דכתיב (שם, ב, כד)

ויזכור אלקים את בריתו וגו', ולכך אמר משה לישראל, ולקחתם אגודת אזוב, עיי"ש. וכתב בשפתי כהן (שם, יב, יא) וז"ל, אזוב, בא"ת ב"ש, תעפ"ש, בגימט' אברהם יצחק יעקב, עם שתי המילות, עכ"ל. וכתב באלשיך (שמות, יב, כב) וז"ל, צוה ית' לתת הדם על שתי המזוזות ועל המשקוף, שהם שתי המזוזות, כנגד יצחק ויעקב, והמשקוף כנגד אברהם, עכ"ל, עיי"ש שמקור הדברים בחז"ל (שמו"ר, יז, ד). ועיין דרשות מהר"ל (דרוש לשבת הגדול, ד"ה וזהו שהיתה ג"כ המצוה ולקחתם).

ועומק הכח לאוגדם, הוא מכח "שפלותם", שזהו אזוב, עץ שפל. כי הגאווה מפרידה. גאה, ג-א, נפרדו

השלשה מהאחד. אולם אגד, א-ג-ד, אל"ף - אחד, ג' - שלוש, ד' - דל, דלות. ועי' דלות זו נעשים אחד. וזהו לסלק את הטומאה, שכל מהותה פירוד. ועיין זוה"ק (ח"ב, לה, ע"ב).

ועי' אגודת אזוב, נאספים בזכות ג' אבות כנ"ל, ועי"ז נאספים כל ישראל, כמ"ש ברקאנטי (וארא) וז"ל, אגודת אזוב, רומזת לכנסת ישראל, שבה נאגד ונאסף הכל, עכ"ל. ועיין מגיד מישרים (בשלה, בסופו החלק השייך לפרשת בא). ועיין קהלת יעקב (ערך אגודת אזוב), ובית עולמים (דף קלו), שהיא המדה הנקראת "כל", כי כל בשמים ובארץ.

וכל בכור אדם כבניך תפדה (שמות יג, יג)

בכור אדם, הוא הנולד ראשון, פטר רחם, ומקרי ראשית, כמ"ש כי הוא ראשית אוני.

ושורש ראשית זו באדם, דכתיב (תהלים קלט, ה) אחור וקדם צרתני ואמרו (סנהדרין לח ע"א) ת"ר, אדם נברא בע"ש (אחור למעשה בראשית) ומפני מה וכו', שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך

במעשה בראשית במחשבה הוא קדם, וכמ"ש (ב"ר, ת, א) אחור וקדם, אחור למעשה וקדם במחשבה.

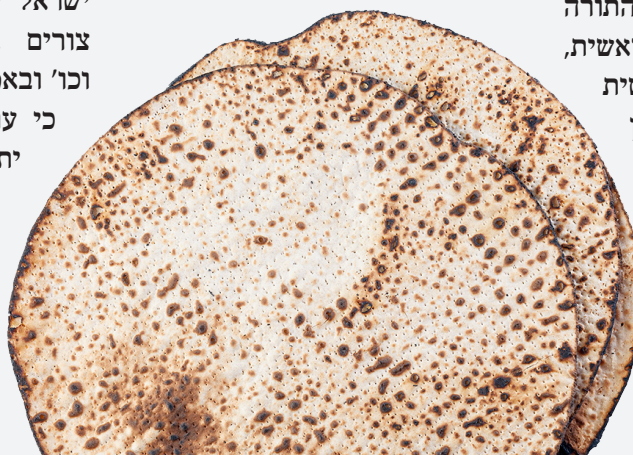
וכח "קדם" זה נגלה בפרט בשכל דבכור אדם, כי הוא ראשית, ושורש בראשית, במחשבה, בחינת ראשית חכמה, כנודע.

וזהו שורש כל קדושת ראשית, שורשה ב"קדם", וכלשון הכתב והקבלה (בראשית כה, לא) וצווי התורה לנהוג קדושה בכל מה שהוא ראשית, בכור אדם, בכור בהמה, ראשית בכורי אדמה, ועבודת המשכן לא היה מיוחד תחלה רק לבכורים, כמ"ש קדש לי וגו' כל רחם, והבל שהביא מבכורות צאנו שעה ה' אל מנחתו (וכן ראשית הגז), עכ"ל.

למשיח שהוא סיפא לשית אלפי שנין, אף בו נגלה ראשית זו, כמ"ש המהר"ל (נדרים, לט, ע"ב) וז"ל, עצם מעלת משיח זה שהוא מיוחד מבין שאר הנבראים, מעלתו המיוחדת לו נקרא שמו (משיח, שם - ח"י), כי השם הוא מורה על דבר המיוחד בו מבין שאר הנמצאים, ולפיכך אף כי המשיח בעצמו לא נברא קודם שנברא העולם, אבל שמו, דהיינו מה שהוא מיוחד בו, נברא קודם שנברא העולם, שגזר הש"י קודם שנברא העולם על המעלה שלו המיוחדת לו, וגזירתו ית' הוא הבריאה בעצמו, ודבר זה הוא כנגד צד המלה, כי משיח הוא ראשית לבני אדם שהם בתחתונים, ולפיכך למשיח יש יחוס שהוא ראשון והעליון לתחתונים עכ"ל.

והבן, שבראשית ימי עולם נגלה כח ראשית זה באדה"ר, ובאחרית ימות עולם נגלה כח ראשית דמשיח שמצד אמו הוא בא מאוה"ע והוא בן גרים. וכל ימות עולם נגלה הדבר דייקא בישראל, כמ"ש חז"ל ראשית קראתי אתכם, כדכתיב ראשית תבואתה (ירמיה ב, ג) על עסקי ראשית הזהרתי אתכם.

אולם יתר על כן כתב החת"ס (דברים כו, א) וז"ל, דע כי אין ראשית שייכות לישראל כלל, וע"כ אמרינן בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית, ע"ד העברה ולא ע"ד האמת, כי אין ראשית אלא בדבר שיש בו אחרית ושיירים ועמלק היה אז ראשית הגוים וכל הגוים שארית לו, ובכורים ראשית פרי האדמה ואחרית הפירות שיירים לכם, אבל ישראל עליהם אמר בלעם מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו וכו' ובאמת לא שייך להם זה השם, כי עם לבדו ישכון ובגוים לא יתחשב והם עם בפני עצמו, כולם קדושה עם קרובו של הקב"ה ולמי יהיו ראשית ומי אחריהם, עכ"ל.

סימן תכט - סעיף א': שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. הגה: ומצה לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח. וכל מי שדר בעיר י"ב חודש צריך ליתן לזה.

בירור הלכה - סעיף א'

בגדר דין שאילת הלכות הפסח ל' יום קודם לפסח מצינו כמה מהלכים.

א. כתב הטור וז"ל, שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח ל' יום, הלכך שלשים יום קודם הפסח חובת ביעור כאשר אבאר [סימן תלו], עכ"ל. וז"ל [להלן תלו] ואם הוא בתוך ל' יום, צריך לבער, שכבר חלה עליו חובת ביעור כיון שדורשין בהלכות הפסח, עכ"ל. ולשיטתו ילפינן ממשה שעומד בפסח ראשון ומזהיר לישראל על פסח שני [פסחים ו, ע"א- ע"ב] שיש דין לעסוק בהלכות ל' יום קודם. אולם עין מאירי שם שאינו ילפותא גמורה, אלא זכר לדבר, ועין לבוש על אתר. וכיון שתקנו חכמים לעסוק בהלכות ל' יום קודם הפסח, לכן חלה גם חובת ביעור.

ב. כתב בט"ז [ס"ק א'] וז"ל, ונראה פירושו, דשאלה היינו מה שיצטרכו לעתיד ביום הפסח, ודורשין היינו מה שצריך לאותו היום, עכ"ל. והיינו חיוב ביעור חמץ למי שיוצא מביתו, ולדבריו זהו מאותו דין ולא כיון שיש לדרוש לכן צריך לבער ל' יום קודם ודו"ק בדבריו.

ג. כתב הרמ"א שמנהג לחלק חטים לעניים לצורך פסח, ולא כתב ממתני יש לקנות ולחלק קודם הפסח. והנה מדכתב דין זה בסעיף זה שעוסק בל' יום קודם הפסח, ולא כתבו בסעיף ב', שעוסק בדיני חודש ניסן, נראה דס"ל שהוא חיוב לקנות ולחלק משלשים יום קודם הפסח. וזהו שדורשין בהלכות הפסח ל' יום קודם, ועי"ז מעוררים העם למעות חטים [ועין ביאור הלכה שהוא דינא דגמ' כמבואר בירושלמי ב"ב פ"א, ה"ד].

ד. אמרו בירושלמי [פסחים, פ"א ה"א] הובא בחק יעקב ובערוך השולחן ועין מהר"ם חלואה פסחים, ו, ע"א] שואלין בהלכות הפסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג. בבית וועד שואלין קודם שלשים יום, וכן שכן משה עומד בפסח ראשון ואומר להן הילכות פסח שני. וביאר בפני משה וז"ל, בבית הועד שמתקבצין הרבה בבהמ"ד ללמוד, שואלין קודם לשלשים יום, עכ"ל. שהרי למדו ממשה שעומד בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני.

אולם בית הועד עיקרו, מקום ב"ד, עין רש"י סנהדרין לב, ע"ב, ורא"ש ב"ק, פ"י, סימן ג', ותוס' ב"ק, קיב, ע"ב, ונראה שאינו דין לעסוק בדיני פסח, אלא היינו לפסוק הלכות. עין ב"י על אתר.

הלכה פסוקה - סעיף א'

ל' יום קודם הפסח מנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך הפסח.

פירוש על דרך הסוד - סעיף א'

הנה מקור הדין לעסוק בהלכות פסח ל' יום קודם הפסח, ילפינן מכך שמשה רבינו עומד בפסח ראשון ומלמד לישראל דין פסח שני [פסחים ו, ע"ב].

ואמרו [זוה"ק ח"ג, קנ"ג, ע"א] פקודא למעבד פסח שני, על אינון דלא יכילו או דאסתאצו זמסאצו אחרת, אי רזא דפסח רזא דמהימנותא דישאל עאלין צה שלטא צניסן, וכדין איהו זמנא לחדוה, איך יכלין חלין דלא יכילו או דאסתאצו למעבד צירחא תניינא דהא אעבר זמנא, אלא כיון דכנסת ישראל מתעטרא צעטרהא צניסן, לא אתעדיאת כתרעהא ועטרהא מנה תלתין יומין, וכל אינון ל' יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח, יתצא מטרוניתא צעטרהא וכל חילהא צחדוה, מאן דצעי למחמי למטרוניתא יכיל למחמי, כרוזא כריז כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעה, אימתי כרוזא כריז צארבעה עשר לירחא תניינא, דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחן, מכאן ולהלאה ינעלון תרעי, ועל דא פסח שני. ומצואר א"כ צוה"ק, שמשה עומד בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני, אינו דין כפשוטו ל' יום קודם פסח שני, וצמקרה הוא יוצא בפסח ראשון, אלא זהו מחמת שהארת פסח שני אינה הארה נבדלת מפסח ראשון, אלא הארת פסח ראשון ממשיך עד פסח שני, וא"כ הוא מכריז על דבר שתחלתו היום, וא"כ לכאורה קודם ל' יום לפסח ראשון, אין שייך לעסוק בפסח, כי עדין לא התחיל הארתו.

עוד יחס צין פסח ראשון לפסח שני, אמרו [זוה"ק, סס] שכנתא איהו פסח ראשון מימינא, ופסח שני משמאלא, פסח ראשון מימינא דתמן חכמ"ה, פסח שני משמאלא דתמן צינה, וצגין דצגצורה מתעצרין כל אשין ווכראין דאינון כקש ותצן לגצי אש דצצורה, טמאים נדחים לפסח שני.

עוד כתב צמגלה עמוקות [ויקרא, האופן ה"ה] וז"ל, מ"ש צגמ' משה עומד בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני, פסח ראשון לקציל אצרהס, פסח שני לקציל יוסף, כי אלו השנים צריכים להיות יחד, לפי שאצרהס צגימט' רמ"ח מלות עשה ויוסף הצדיק צגימט' סס"ה מלות לא תעשה, שניהם יחד, כי כל אדם רמ"ח אצרים סס"ה גידים, עכ"ל.

ולכך מוכרחים דברי המאירי, שדין שואלין ודורשין ל' יום קודם הפסח, אין לומדים לימוד גמור ממשה שעומד בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני, אלא זהו זכר לדבר, ודו"ק.

ועין עוד של"ה, צהעלותך, תורה אור, אות ג'.